

İktisat nedir?

Abdullah Bey: “İktisat nedir? Dinimizde iktisat etmenin yeri ve önemi nedir?”

Sözlükte tutumlu olma, tasarruf, biriktirme, artırma, aşırılıklardan uzak durma, orta yolda olma, itidal üzere olma, uygun davranış ve hareket, ekonomik davranma mânâlarına gelen iktisat, dinimizin önemle üzerinde durduğu ve teşvik ettiği bir güzel davranış biçimidir, bir ahlâkî ve ekonomik güzelliştir.

İktisat cömertliğe, sehâvete, hayra, ikrama ters olmadığı gibi; cimrilik, pntilik, hisset ve mal tutkunluğu anlamlarında da değildir.

Kur’ân; iktisatlı ve tutumlu olmayı, aşırılıklardan kaçınmayı ve orta yoldan gitmeyi teşvik eder: “Eğer onlar Tevrat’ı, İncil’i ve Rablerinden onlara indirileni (Kur’ân’ı) doğru dürüst uygulasalardı, şüphesiz hem üstlerinden, hem de ayaklarının altından yerlerdi (yeraltı ve yerüstü servetlerinden istifade ederek refah içinde yaşarlardı).—Onlardan aşırılığa kaçmayan (iktisatlı, mutedil) bir zümre vardır; fakat çoğunun yaptıkları ne kötüdür!”¹ Bir diğer âyette ise; “Onları sağ salim karaya çıkardığımız zaman bir kısmı orta yolu tutarlar”² buyurulmuştur. Peygamber Efendimiz de (asm), “İktisad eden (tutumlu olan), aile belâsı çekmez”³ buyurmuştur.

“Yiyiniz, içiniz; fakat israf etmeyiniz”⁴ âyetinin tefsirinde yedi nüktede iktisadî işleyen ve iktisadî ders veren Bedüzzaman Hazretleri, Kur’ân’ın iktisadî kesin bir dil ile emrettiğini, israftan kaçınmayı da açık biçimde yasakladığını bildirir. Bedüzzaman’a göre, israf ve savurganlık şükre zıttır. Çünkü Allah’ın nimetlerini saçıp savurmak, onları hafife almak demektir. Oysa iktisat, yani tutumlu olmak, manevî bir şükürdür ki, Allah’ın nimetlerine karşı ticaretli bir hürmet ve saygı mânâsı taşımaktadır.⁵

Dipnotlar:

1- Mâide Sûresi: 66;

2- Lokman Sûresi: 32;

3- Müsned, 1/447;

4- A'râf Sûresi: 31;

5- Lem'alar, s. 143;